

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 20 Maja r. 3. 1821 roku;

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 25 maja.

W. Xiążę następca meklembursko-szweryński, zwiedził temi dniami wszystkie rzeczy, godne widzenia w tutejszej stolicy, a mianowicie zakłady wojskowe, i raczył przyjąć obiady u J.O. Xięcia Namieśnika, tudzież u J.W. Senatora Państwa rosyjskiego Nowosilcowa, i u J.W. Bronca W. Marszałka.

Onegdaj w teatrze narodowym, po znanej operze *Opera włoska w podróży*, wystawiono nowy balet układu J.P. Tiery, balétmistrza tutejszego, pod tytułem: *Karnawał Wenecki*, który oryginalnością swoją, i dobrem wystawieniem, bardzo widzów zabawił. (z *Korr. warsz.*)

A U S T R Y A.

(z *Gaz. Oesterr. Beob.*) Wiedeń, dnia 16 maja. Najjaśniejszy Cesarz Jegomość Rosyjski wyjechał z *Laybach* dnia 13 t. m. o godzinie 6 rana, i udał się w podróż na Budę i Warszawę do *St. Petersburga*.

A N G L I A.

(z *Gaz. Warsz.*) Londyn, dnia 5 maja. Utrzymanie wojska naszego kosztowało w roku zeszłym 9 milionów 500,216 funtów szterlingów (380 milionów 8,640 zł. pol.) Tegoroczne zaś wydatki są mniejsze o 163,498 f. s. (6,559,720 zł. pol.) Cała zbrojna siła angielska składała się w roku 1792 z 74,231 ludzi, a teraz wynosi blisko 250,000.

Xiążę Madagaskarski *Rutafa* i sekretarz jego byli onegdaj na pokojach u Króla naszego, w stronie wschodniej, bez pończoch i w sandałach, zamiast trzewików. Oba mieli płaszcze.

Tutejsze towarzystwo biblijne angielskie i zagraniczne odprawiało d. 2 b. m. roczne posiedzenie. Sekretarz zdał sprawę o postępie działań jego we wszystkich częściach świata. Towarzystwo zebrało w roku zeszłym skłódki 80,154 funtów szterlingów, a wydało 75,000 funtów szterlingów, z których 26,720 obrócono na biblie.

O powstaniu greków w Turcyi tak pisze tutejsza gazeta *Breth Press*: „Wojna, która wybuchnęła w Turcyi, nie jest wojną rewolucyjną części ludu przeciw rządowi, ale wojną narodową między dwoma odmiennymi ludami. Grecy nie chcą zmienić kształtu rządu otomańskiego; ale chcą zjednać niepodległość prowincjom greckim, a to przedsięwzięcie obchodzi wszystkich mieszkańców.”

Jeśli (pisze gazeta *Times*) rewolucya grecka, bez wdania się obcego, pomysłu wzięnie skutek, w tym razie nowe miarstwo chrześcijańskie powstanie w Europie, na miejscu dawnego państwa tureckiego, a przez to żaden z innych dworów europejskich nie będzie, ani większym,

ani potężniejszym. Nowe mocarstwo zajęłoby tylko miejsce Turcyi, i weszłoby w te same stosunki z innymi krajami, w jakich dziś Turcyja zostaje. Nazwisko tylko byłoby odmienionem.”

Na sessyi izby niższej d. 2 b. m. uchwalono żądane przez ministrów dodatkowe fundusze na wojsko. Wniosek Pana *Hume* względem zmniejszenia tych wydatków odrzucono.

Gdy dnia 4 b. m. margrabia *Londonderry* (*Lord Castlereagh*) wniósł, aby izba zamieniła się w wydział, Pan *Huthinson* czynił uwagi o wypadkach europejskich, twierdząc, iż dobro i wolność Anglii obchodzą. Nad wszelkie spodziewanie żądał, aby wojsko powiększono, nie zaś zmniejszono. Ministrowie (rzekli) nie raz zapewniali, iż Rosyja i Austria nie mają na ochotę powiększenie krajów swoich, lecz tylko ich zabezpieczenie; później jednak stan rzeczy w Europie bardzo się odmienił. Wojsko austriackie zajęło bez odporu królestwo Neapolitańskie i Piemont; Grecya powstała; Hiszpanija uzbraja się; chociaż w lutym była jeszcze spokojną. Z powodu rozruchów, rząd tameczny musiał ustanowić sądy wojskowe. Wypada nam oświadczyć, iż gotowi jesteśmy działać zaczepnie i odpornie, i że gdyby jaki krok przeciwko Hiszpanii uczyniono, damy jej pomoc, a wypowiemy wojnę Francyi, jeżeliby choć jednemu żołnierzowi dozwolili przejścia przez swój kraj do Hiszpanii. Prawda, iż wojna jest wielkim nieszczęściem, lecz koniecznym, gdy idzie o własne bezpieczeństwo. Radzę, aby izba zamieniła się w wydział do rozważenia stanu narodu, w miarę związków jego z obecnymi wypadkami europejskimi.

Margrabia *Londonderry* krótko odpowiedział: Dziwię się (rzekli) wnioskowi szanownego członka: sądziłem bowiem, iż będzie żądał zmniejszenia wydatków, a chce ich powiększenia, radząc wojnę i wejście w przymierza. Niech mi daruje, iż wniosku jego przyjąć nie mogę, i nie przytaczam obszernie powodów moich w tej mierze. Na obronę rządu powiem: iż w postępowaniu sprzymierzonych Monarchów nie takiego nie ma, co by wzbudzało podejrzenie. Oświadczam wyraźnie, iż wojsko rosyjskie ruszyło w drogę jedynie na żądanie Cesarza austriackiego i Króla sardyńskiego, ale nie ma wcale zamiaru ciągnięcia do Hiszpanii. (Wiadomo, iż wojsko to odebrało późniejszy przeciwny rozkaz.)

KRÓLESTWO OBOJĘT SYCYLIJ.

(z *Gaz. Oesterr. Beob.*) Według najnowszych wiadomości z *Neapolu* pod dniem 1 maja, w stolicy tej i po prowincjach uwięziono znowu wiele osób, między którymi znajdują się: deputowany *Poerio*, pólkownik *Costa* i kapitan *Caston*. Dawniej już uwięziono generała *Pedrinelli*. Kilku ludzi, którzy z zawieszonymi na piersiach zna-

kami sekty karbonarów publicznie się przechadzali, ćwiczeni zostali różgami u pręgierza.

Wszyscy więźniarze w *Neapolu* otrzymali rozkaz, pójść do dyrekcji policji dokładną wiadomość, jakie książki znajdują się w ich składach.

Jenerałowie *Carascosa*, *Filangieri*, *Pignatelli-Strongoli*, *Ambrosio* i *Arcovito* utrzymali uwolnienie ze służby.

H I S Z P A N I J A.

(z *Korr. warsz.*) *Madryt*, dnia 27 kwietnia.

Na sessji dnia 23 b. m. P. Bernaben wprowadził projekt ustawy w 6 artykułach przeciw biskupom, nieprzyjaciół systematu konstytucyjnego, których już z biskupiej stolicy oddalono, lub jeszcze oddalają. Artykuły te obejmują co następuje: Rząd uwiadomi papieża o smutnym stanie niektórych kościołów hiszpańskich z przyczyny oddalenia z kraju ich pasterzów, do czego władza świecka zagnana była dla ich ukarania, za nieposłuszeństwo prawom i systematowi konstytucyjnemu, przyjętemu przez Króla i naród, których zaufanie sprawowaniem się swoim utracili. Tenże rząd wystawi papieżowi duchowne klęski, jakoby wynikły dla tych kościołów przez pozabawienie ich pasterzów, i jakby też klęski powiększyły się z uszczerbkiem spokojności publicznej, gdyby dawni biskupi byli przywrócenii; i żeby papież wezwał ich do zrzeczenia się piastowanych przez nich godności z przyczyny, że o wieczkom swoim nie mogą być użyteczni ani w rzeczach duchownych, ani w świeckich. Ażeby Papież upominał innych także biskupów, którzy nieprzywiązaniem do systematu konstytucyjnego, lub czynionemi przeszkodami rozporządzeniom władzy prawodawczej, całe znaczenie w publicznej opinii utracili, i znieszyli należące się uszanowanie świętemu ich powołaniu i urzędowaniu, żeby także zrzekli się godności swoich. Jak tylko zaś zrzeką się, rząd zapewni im pensyą dostateczną. Gdyby zrzec się nie chcieli, rząd użyje sposobów przepisanych prawami, aby uniknąć złego, pochodzącego z długiego osierocenia stolicy biskupich. Gdy jakie biskupstwa będą uznane za osieroczone przez zrzeczenie się lub śmierć cywilną, rząd przystąpi do mianowania biskupów, którzy dali dowody przychylności systematowi konstytucyjnemu, i mają potrzebne przymioty duchowne. Przez wzgląd, że oczywista jest od wielu duchownych osób zagrożona, które wyraźnie odkazywały się przeciw systematowi konstytucyjnemu, wszystko czynią, co mogą, aby ducha publicznego obłąkać; rząd powinien dawać surową bacność, aby przeciw tym, bytu naszego politycznego nieprzyjaciółom, podług praw działano." Projekt ten będzie wzięty pod rozważę.

Na sessji dnia 25 kommissya zbrojney siły taki projekt wprowadziła: Od dziś dnia znosi się korpus gwardyi bokuwey królewskiej. Rząd dopilnuje, aby składający ten korpus, wyjąwszy będących pod sądem kryminalnym, i zostających w kaszarach s. Hieronima, powrócili do miejsca ich urodzenia; da się im na wydatki podróży, i o wszystkiém tém zdana będzie sprawa rządowi. Wszyscy ci gwardyacy dostawać będą do tymczasową płacę swoją, póki nie będą umieszczeni. Oświadczają stany, iż zniesienie tego korpusu nie czyni najmniejszego zakazu dobrej sławie osobistej członków jego, i że rząd może ich w tychże samych stopniach użyć, wyjąwszy wpłatanych do sprawy nieosądzoney jeseze. Zważwszy, że godność narodowa wymaga, żeby gwar-

dya konna królewska była, minister wojny podniezwłocznie uwagi swoje, czyli projekt wystawienia zbrojney siły, przeznaczoney do uzupełnienia naszego systematu wojskowego." Po długim rozprawianiu, przyjęto wszystkie te artykuły. Kommissya skarbowa zdała na tejże sessji sprawę o powszechnym planie skarbowym, podzielonym na dwa wielkie działy, zawierające część podatkową, część administracyjną, podatki stałe i nie stałe. Podatki stałe z dóbr nieruchomych przyniesić mają 150 milionów realów (*real w assignatach* znaczy 12 gr. polskich); podatki niestałe, 541,500,000 realów; ogółem, 691,600,000 realów. Hrabia Toreno żądał, aby oddać hold talentom Pana Joachima Uriarte, który się najwięcej do tej pracy kommissyi przyłożył. Nakazały stany ten plan wydrukować.

Na sessji dnia 26 żwawe było rozprawianie nad drugim artykułem projektu znoszącego prawa lenne, który (*a nie cały projekt, jak mylnie jedna z gazet niemieckich doniosła*) przyjęto 85 głosów przeciwko 67. Artykułu tego brzmienie. „Wszyscy właściciele praw lennych mają złożyć pierwiastkowe ich dowody na piśmie." Czytano potem rozmaite petycje, które do właściwych kommissy odesłano. O godzinie 8mej wieczorem była nadzwyczajna sessya dla uzupełnienia wyboru kandydatów na radców stanu, których król będzie jeszcze mianował.

Od granic Hiszpańskich, dnia 27 kwietnia. Prefekt w *Biskai* zalecił mieszkańcom dawać bacność na tych wszystkich, którzy twierdzą, iż konstytucya zmierza do obalenia wiary.

Inżynierowie hiszpańscy mają rozpoznać 18 miejsc, służących do przejścia gór Pireneów, i i przyprowadzić je do obronnego stanu.

89 zbiegłych piemontczyków przybyło do *Barcellona*.

N I D E R L A N D Y.

(z *Korr. warsz.*) Druga izba stanów powszechnych odrzuciła większą połowę artykułów wniesionego nowego kodexu cywilnego; poczem Król oświadczył, iż pragnie, aby mu ta izba objawiła swe zdanie w tej mierze.

Podany stanom pod rozważę obrachunek dochodu i wydatków publicznych wynosi: co do przychodu 59,882,372, a co do wydatków 59,875,652 zł. holenderskich.

Przebywający w *Bruxelli* P. Dirat, krewny Xięcia Rovigo (jenerała Savary), podał do gazet naszych wiadomość, że ten Xiążę miał dnia 7 kwietnia wysłuchanie u Króla francuzkiego w Paryżu, po którym do majątności swojej Ramville wyjechał. Król ten chciał dowiedzieć się od niego, którzy z otaczających go teraz byli szpiegami Napoleona Bonapartego. Zaspokojony Król w tej mierze od tego, który długo kierował pod Napoleonem policyą we Francyi i w znacznej części Europy, wynurzył mu ukontentowanie. Wysłuchanie to nabiło pewną liczbę osób wyższej klasy wielkiej niespokojności.

T U R C Y A.

(z *Gaz. Zusc.*) Powstanie Greków uważane było za zwyczajne w kraju takim, gdzie przywódzcy otwarty kraj niszczą, kilkanaście wsi spalają, a potem pokonani bywają przez jakiego Baszę, który odsyła kilkaset głów buntowniczych do *Konstantynopola*, aby, dla zaszczytu ultra-szanownego systematu otomańskiego, zdobyły wierzchołki bram seraju. Ale tego razu stała się rzecz ważniejszą.

Porta jest mocno przerażoną. Zwołano nadzwyczajny dywan, na którym się wszyscy magnaci państwa znajdować musieli; wysłano gońców na wszystkie strony do baszów prowincyj europejskich i azyatyckich, zalecając im, jak najszybciej zbieranie wojska. W pierwszym przestrochu zdawało się im już widzieć, połączone wojska *Ali-Baszy* i *Ypsylante*go, wkraczające do środka *Rumelii* i stojące przed bramami *Konstantynopola*. Wysoka Porta jest tak osłabiona, że nie może wysłać dostatecznej siły zbrojnej na pokrośnienie prowincyj, które powstały; z drugiej znowu strony grekom, chociażby nawet dosyć mieli siły do przejęcia granic *Tessalii* i założenia głównej kwatery w *Adryanopolu*, trudnoby było dalej się ztamtąd posunąć. Turcy bowiem, mają jeszcze przed murami swej stolicy taką pozycję, która w mocy swej sławnym linijom lisbońskim w niczem nie ustępuje, a odważnym żołnierzem broniona, jest prawie niepodobna do wzięcia. W ostatnim nawet razie, gdyby Grecy *Konstantynopol* opanowali, i tak się bez znacznej zewnętrznej pomocy utrzymać nie zdolają. Wnetby znowu otomani wypdli do Europy, a możeby wstrząśnienie to stało się straszliwszem, jak kiedykolwiek, jeśliby się fanatyczne wojska, z długoletniego letargu ocucone, i przez chwilowe klęski do jedności przywiedzione, z nowym zapalem i zawziętością zebrały się pod chorągiew *Mahometa*. Jeśliby do tego przyszło, niełatwoby nowe ocucony fanatyzm chciał się zatrzymać w teraźniejszych granicach Turcyi.

MULTANY I WOŁOSZCZYNA.

(z gaz. Korr.) Od granic *Multan* dnia 9 maja. Listy z *Bukaresztu* dnia 29go zeszłego miesiąca zapewniają, że *Teodor Sludzier Władimiresko* umacnia tameczną stolicę, a *Ypsylanty* *Tirgowiste* znaczne miasto na *Wołoszczyźnie*, i że je chcą bronić. Tymczasem *Teodor* kazał przyjąć w *Bukarescie* ze wszystkimi oznakami honoru pełnomocnika *Kallimachiego*, mianowanego niedawno *Xięciem Wołoszoyany*, i podać mu oświadczenie, iż zaniecha zaraz swojego przedsięwzięcia, skoro istniejące dotąd nadużycia, a bardzo krasy ten uciskające, będą zniesione. Oświadczenie to zawiera 48 punktów, wymagających zaradzenia. Wspomniany pełnomocnik odpowiedział *Sludzierowi*, że względem tego wszystkiego uczyni przełożenie *Xięciu Panu* swojemu. *Sludzier* ma 7 dział; z tych trzy są szwedzkie większego kalibru, reszta zaś trzyfantowe.

Dnia 27go zeszłego miesiąca podług wyżej wspomnianych wiadomości z *Bukaresztu*, wkroczyli Turcy w kilku miejscach do *Wołoszczyzny*. W *Oblescie* napadli na 50 arnautów *Ypsylante*go, z których 27 wycięli. W jednym obwodzie *Wołoszczyzny* opierali się włościanie postępowi tureckiemu. Turcy położyli kilku włościan trupem, i wyruszyli dalej, nie ścigając rozproszonych włościan. Turcy ciągną w znacznej sile ku *Bukaresztowi*, gdzie wszyscy są bojaźnią przejęci. *Metropolita* w *Bukarescie* z pozostałymi znacznymi bojarami, nie sądząc rzeczą bezpieczną oczekiwać przybycia Turków, opuścił miasto; atoli *Sludzier* posłał za nim w pogoń swoich ludzi, i kazał go zwrócić.

Dnia 13. Dnia 8go bieżącego miesiąca *Isprawnik* w *Folticzenie* w *Multanach* odebrał od *Isprawnika* z *Roman* przez gońca wiadomość, że do *Bakynu* nadciągnął znaczny oddział wojska tureckiego, którego tegoż samego dnia spodziewano

się w *Roman*. Wiadomość ta tak mocno przeraziła strachem mieszkańców obwodów *Roman*, *Pietra* i *Folticzenie*, że większa ich część opuściła mieszkania, i szuka schronienia; wszakże wiadomość ta okazała się fałszywą. Równie *Multani* nie dowierzają pochlebnej odezwie wydanej przez *Sararskiera* w *Ibraiłowie*, w której zapewnia, że wszyscy spokojni mieszkańcy doznają bezpieczeństwa życia, majątku, i że do *Multan* nie nadejdzie siła zbrojna, zostawiając przywrócenie spokoyności rządowi *multańskiemu*; na koniec, wzywa mieszkańców pobliskich włości *Ibraiłowa*, aby uczęszczali na jarmarki tameczne, i zaręcza im, że żywność dostawiona na sprzedaż płacona będzie gotowizną.

Listy z *Jass* pod dniem 11tym bieżącego miesiąca zawierają wiadomość z *Galaczu*, podług której przybywają tam codziennie Grecy w wielkiej liczbie. Wojsko greckie wynosi już 30,000. Dnia 4go i 5 maja zawinęły tam dwa okręty, które przywiozły 40 dział, 2000 karabinów, tyleż pałasów z znaczną ilością zapasów wojennych. Te same wiadomości zwiastują, że *Ali Basza Janiny* pobił wysłane przeciw niemu wojsko tureckie, i z znaczną siłą ciągnie przeciw *Tessalonice*.

Z magnatów *multańskich* pozostał tylko *metropolita*, *Hatman Aga* (dyrektor policyi) i *Wornik de Aproz* (Wielki sędzia), którzy sterem rządu kierują. Reszta uszła częścią do *Rossyi*, częścią do *Bukowiny*.

WYSPA HAYTI.

(z Korr. warsz.) Wysłała nas ustawa prezesza *rzeczypospolitej Boyer*, zabraniająca dowozu wszelkich mocnych trunków. Trucizna ta, (słowa są ustawy) równa ludzi z bydłami, kładzie w ich usta hańbiące słowa, prowadzi do morderstw, nienawidzenia rządu, i do wojny domowej. Opiły człowiek niebezpieczniejszy jest od zwierza dzikiego. Śmiechu godną jest rzeczą, karać aptekarzy za niezamykanie opium, gdy pozwoleniem rządu uprzywilejowane są szynki. Dawniejsza prawodawcza władza nasza nie wiedziała, co przy zebraniu się *pospólstwa* dokazuje gorzałka i *spiritus*. Religia i konstytucja, powinności obywatelskie, domowa szczęśliwość, niewinność i cnota, wszystko to staje się pośmiewiskiem u towarzyszt trunkiem zagranych. Mniemanie, jakoby mocne trunki utrzymywały życie prostego ludu, jest płonne, i łatwe do zbitia przykładami milionów ludzi, którzy przy najlepszym zdrowiu późnej doczekali się starości, nie znając nawet ani imienia gorzałki.

WYSPA Ś. HELENY.

Ostatnie wiadomości z wyspy Ś. *Heleny* dochodzą do dnia 8 marca. *Napoleon Bonaparte* nie mieszkał jeszcze w nowym domu. Zdrowie jego nadwątlone, i ma wodną puchlinę, która wnosić każe, iż niedługo pożyje.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(z gaz. Zusc.) Aby upowszechnić we *Francyi* czytanie *Henryady Woltera*, *Pan Pradel* przedsięwziął skutecznie nowe jej wydanie w 120e, które przez wsparcie rządowe ma bardzo mało kosztować. Drukować się jej będzie 50,000 exemplarzy.

W *Tulonie* osada przybyłego tam z *Nantes* okrętu, *les deux Freres*, została otrutą, a to przez użycie pokarmów, które w niepobielanym naczyniu miedzianem sporządzone były. Kapitan i porucznik umarli z tejże przyczyny.

Oryentalista Pan Hammer, w Wiedniu, otrzymał od Szacha perskiego orderu Słońca i Lwa.

Utrzymywano w Londynie, że Porta pojednała się z Ali Baszą, i przystała na wszystkie żądania Serwianów, dla obrócenia całej swej siły przeciw grekom. Ale kiedy ci już będą poskromieni?...

Osada obu okrętów, Hecla i Furry, które płyną do biegu północnego, składa się ze 161 okrętów, i użyto wszystkich środków, dla ochronienia nieustraszonych żeglarzy od zimna; między innymi, wewnątrz okrętu wyłożone jest drzewem korkowem, a za pomocą rur można wprowadzić ciepło do dolnego pokładu. Żywności okręty te wzięły na trzy lata. Powiadają, że w przyszłym roku popłynie okręt jeden na ciasninę Berynga, aby wyżej pomienionym okrętom, jeśli się im uda przejść aż na morze spokojne, zawieźć żywności i innych rzeczy potrzebnych.

W Sulza, w Turynii, zawiązała się blisko od dwóch lat, pod kierunkiem pewnego lekarza, imieniem de Valenti, sekta pietystów, której człon-

kowie odbywają częste zgromadzenia, czytają na nich i tłumaczą księgi jakieś mistyczne, i inne ćwiczenia religijne odbywają. Lekarz Valenti usiłuje ze swoim pomocnikiem, młodym cyruliczkiem, imieniem Penzel, rozszerzać, ile możliwości, swoje, na pozor fanatyczne, widoki religijne, i powiększyć liczbę swoich stronników.

Pani Catalani daje teraz w Niemczech koncerta; za cenę biletu złotych 4.

Generał Morillo, zaledwo przybył do Madrytu, a już jest naczelnikiem niewzmiankowanego dotąd towarzystwa, które pod nazwaniem *Comuneros*, wszystkie inne partje niepokojem nabawia. Towarzystwo to ma być bardzo dawne, ale zostało dotąd w nieczynności. Cel jego dotąd niewiadomy.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 17, maja: rubel srebrny, 3 ruble kopiejek 88, czerwony złoty nowy rubli 11 kopiejek 64, stary rubli 11 kopiejek 45, imperyal rubli 37. kop. 70.

Wolno Drukować F. N. Golański Czl. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Observacje meteorologiczne.	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmia. w powie
dn. 18 średnia.		27 cal. 11,75 lin.	+ 8,42 stopni	Północny	Pochmurno
dn. 19 średnia.		27 — 11,5 —	+ 9,25 —	Północno Zachodni	Pogoda
dn. 20 godz. 5		28 — 0,3 —	+ 5,5 —	Północno Zachodni	Pogoda

O s w i a d c z e n i e

1. Excerpt oświadczenia z protokółu potoczne-go Ziem. Ptu Wileń w dacie niżej wyrażającej się zapisanego et eorundem pod pieczęcią Ziem. tegoż Ptu jest wydan.

Roku 1821 miesiąca maja 14 dnia. Przed aktami Ziem. Ptu Wileń stawając osobiście W. JX. Dominik Załęski prokurator spraw XX. Dominikanów prowincyi Lit. oświadczenie wpisać do protokołu podał następnie pisane. Niżej podpisany zanoszę oświadczenie z następnego powodu. Przysłany został żał. deltrowi od klasztoru nieświzkiego XX. Dominikanów oblig wydany przez JWW. Jana i Teofilę z Xiążąt Radziwiłłów Rozwadowskich rotm. na sumnę zdjętą od JO. Xcia Wojewody trockiego Radziwiłły w roku 1805 na kontraktach nowogródzkich w złocie czer. zł. 1,300 i srebrną monetą zł. 6,000 z ewikcyą na całym majątku Teofilii z Xiążąt Radziwiłłów Rozwadowskiej, oraz do tego zapisu obligacyjnego dołączono jeszcze w roku 1814 na kontraktach nowogródzkich zł. pol. 3,000, a w ogóle za takowym obligiem służącym XX. Dominikanom nieświzkim wypada należności kapitałney od JWW. Rozwadowskich zł. pol. 35,000 żalcy dellator mając przy sobie takowy oblig w pliku mieszczącym dekret ex-dyvizyi Lipmanowiczow w roku 1816 oktobra 6 dnia nastaly ze świadectwem o niewypłaceniu sumy tymże dekretem sądzonych i dalszemi annexami do tego interessu posługującemi, nieszczęśliwym przypadkiem w Mieście Wilnie plik cały i razem w nim oblig pomieniony JWW. Rozwadowskich zgubił. Żeby zatem z tego przypadkowego wydarzenia klasztor nieświzki XX. Dominikanów nie miał jakiego zamitżenia żalcy del-tor w aktach publicznych zatracenie obligu o-powiadając, razem upraszam każdego, żeby mógł zgubiony niedawnemi czasy w Mieście Wilnie plik z papierami, a szczególnie oblig wyrażony XX. Dominikanom nieświzkim posługujący znaleźć, ony ra-czył odnieść lub odesłać do mnie niżej podpisa-nego a mieszkającego w Wilnie w klasztorze XX.

Dominikanow; za jakąwą uczynność wdzięczność i przyzwolą odbierze nadgodę W jakim celu dla powszechny wiadomości żał. del. oświadcze-nienie niniejsze własną podpisawszy ręką, one do Gazety Kur. Lit. podać postanowił. U tego o-swiadczenia podpis w protokule następny. Xiądz Dominik Załęski Prokurator zakonu koznodziej-skiego prowincyi Lit.

Zgodziłem Jan Zienkowicz Wileń. Ziemski Regent.

Roku 1821 mca maja 14 dnia. Takowe o-swiadczenie może Redakcyja do gazet Kur. Lit. umieścić poświadczam Michał Sawicki przyzdynt Ziem. Ptu Wileń.

Wezwanie sukcesorów.

3 Za dekretem remissyjnym Sądu Gl. Lit. Wileń. zgo Depart. w powiat. Sądzie Ziem. Wileń. odcho-dziła sprawa między WJPanem Franciszkiem Rew-kowskim b. Deputatem wywodowym Ptu Osm. a jego potomstwem po zeszeley matce oddziału ma-jątku żądającym, oraz tak z kredytorami i preten-sorami jako też debitorami pomienionego W. Fran-ciszka Rewkowskiego i dalszemi połączenie z tąż sprawą mającemi stronami, wktorey przez dekret akcessoryjny roku 1819 gbra 19 dnia ustanowiony, na wszystkich stronach wzajemna dokumentow kom-portacya, niektórych części majątku pod sekwestrem skarbowym niezostających administracya, ogólnego majątku inwentacya, a dobr ziemskich przez na-znaczonych geometrow wyniar, między possessorami tradycijnemi i dalszemi właściwe akta, zostały przeznaczone, z rozwiązaniem wszelkich wnoszonych sporow pierwszemu stopniowi właściwych i z zame-rzeniem terminu do oczewistego teyże sprawy roz-poznania. Gdy takowy naznaczony cminął termin po przywołaniu z kolei aktoratu początek tey spra-wie dającego, do kontynuacyi oneyże sprawy, Sąd Ziem. Ptu Wileń. przez wyrok dnia 13 maja 1821 roku pod oświadczoną tylko od stron pięciu stanno-scią ogłoszony, zaznaczył termin na kontynuowanie tey sprawy dzień 25 terażn. mca maja, żeby więc wszystkich interesowanych stron doszła wiadomość, i żeby też strony pod utratą rzeczy na zamierzony termin do Sądu ze wszelką gotowością stawały; w tym zamiarze niniejsza trzykrotna do gazet Ku-ryera Litewskiego podaje się awizacya

Wilno dnia 20 maja 1821 roku v. 5.

Doniesienie Teatralne.

W następującą Niedzielę to jest dnia 22 maja 1821 roku, przez kompanią aktorów Polskich dana będzie reprezentacya wcale nowej wielkiej czarodziejskiej komiecznej Opery we 3ch aktach, ze stosowną garderobą, dekoracyami, transparentowemi, i licznemi czarodziejskimi zmianami we 3ch częściach, pod tytułem:

DWANASIE SPIĄCYCH DZIEWIC.

Opera ta nierównie więcej jak Rusalka wystawy świetnej i mnogich kosztów wymaga, których dla upiększenia tej opery bynajmniej nieżałowalem:
G. Kamiński Dyr. T. Pol.

Sądy Exdywizorskie.

1. Roku 1821 mca maja 3 dnia skutkiem remissy Sądu Zimskiego Wilkomir. w bieżącym dopiero roku dnia 22 nastętej taxę Exdywizyą wszelkiego funduszu po zeszytych Otonie Fryderyku i Karolinie z Roppow Hertykach chorążych woysk polskich pozostałego determinującej, na spełnienie takowego dzieła przeznaczony Sąd Exdywizorski w komplecie do folwarku Rudanc zjechawszy po załatwieniu pierwastkowych stópni a między innemi po nakazaniu komportacyi na wszystkich ogólnie stronach przez pozaw edyktałny z instancyi suksessorok przy Gazetach Kuryera Litewskiego umieścić się powinny pociągnąć mających na czteroniedzielną persystencyą od dnia 15 junii Sądy swe dla dogodności stron do miasta powiatowego Wilkomierza przynosząc termin do powtórnego zebrania się na oczewistą rozprawę w dniu 20 gbra idącego dopiero roku zakreślił, w jakowym czasie ażeby kredytorowie i pretensorowie pod utratą rzeczy, a debitorowie pod obawą wskazania in contumaciam poszukiwanych na nich summ jawili się niemniej aby o takowym przeznaczeniu niewiadomością nie osłaniali się przez trzykrotną przy Gazetach Kuryera Litewskiego umieścić się powinny awizacyą zawiadomić postanowił.

Leopold Komorowski Ziem. Wilkom. i Exdywizorski Sędzia. Konstanty z Wolda Mejer Ziem. Wilkom. Sędzia Exdywizor. Leopold Woysszwillto Sędzia Gr. Wilkom. Exdywiz.

Regent Michał Grądzki.

P o z e w.

1. Wedle Ukazu Jego Imperatorskiej Mości Samowładnego całej Rosyji. etc. etc. etc.

Pozew Edyktałny przed Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na fundusz zeszłego Hertyka Chor. woysk. po za remissą Sądu Ziem. Wilkom w r. 1820 mca febr. 24 d. ferowaną przeznaczony s powództwa Ur. Karoliny i Maryanny Hertykowień Chorążanek woysk pol. w asystencyi opieki, Ur. Jerzemu Francuzewiczowi Sędziemu b. Ziem. Wil. przez racyą opisaney ewikcyi na Owilach na bezpieczeństwo summy na Rudancach opartej, Stanisławowi Wiwulskiemu nowonabywcy Rudani i Miluncow od obzał Jerzego Francuzewicza, a Kazimierzowi i samey Dambrowskiej Horodnia, takoz nabywcom aktorstwa Milunc od obzał. Wiwulskiego, Leopoldowi Frankowskiemu zastawnemu posesorowi Milunc, Starozak. Kalmanowi Hirszowiczowi, Ur. Jakubowi i samey żonie Tołoczkom tradycyjnym posesorom Rudancow i Milgiedziow, oddzielnie Starozakonnemu Kalmanowi Hirszowiczowi ze stopnia Siemiona Charytonowa, Starozakonnego Josiela Abramowicza i Leyby Josielowicza, suksessorów Tomasza Brzezińskiego, Maciejowi Stunżanowi Kozubowskiemu, Gotlibowi Gruziniowi, Stanisławowi Sargiewiczowi; Star. Josielowi Magniskiemu, Józefowi Zakrzewskiemu, Je-

rzemu Felkierzambowi i jego suksessorom, Star. Wulfowi Jeykowiczowi, Josielowi Lewinowiczowi, Ur. Maciejowi Pacowiczowi, Gasprowi Platerowi, Star. Giezoł h, Janowi Romanowskiemu, Maciejowi Got owi, Star. Danielowi Abrahamowiczowi, Rao. wi Tauroginskiemu Mowszy Dawidowiczowi, suksessorom zeszłego Pałaszewskiego a mianowicie Robertowi Orzeszkowskiemu, suksessorom zeszłego Andrzeja Sztaden, Michałowi Pożniakowi, Alexandrowi Arcimowiczowi, Józefowi Freytakowi, Kazimierzowi Sztunderowi, Bogumille primi voli Zarankowej, et post Tarowey małce Maryannie, Zarankownie córce z dokładem opieki, Wiktorowi Wareckiemu, Józefowi i Reginie Sztadenom suksessorom zeszłego Giedyona Turra, Justynowi i Jerzemu Podbereskim Podkom Brask. Ignacemu Rudominie, Kazimierzowi Skinderowi, Andrzejowi i Zofii Butlerom b. Sędziom Grodz. suksessorom zeszłego Tańskiego, Wincentemu Butlerowi Sędziemu Gran. Wilkom., nabywcy folwarku Kwinciszek debitorom, Józefowi Malickiemu b. assesorowi Sądu niż. Ziem. Wil. Józefowi Janowi Jakubowi braciom, Judycie Katarzynie Maryannie i Annie Siostrami Hertykom pułkow. i pułkown. woysk pol. pretensorom, oraz dalszym wszelkiego tytułu wierzycielom i zawiniającym do masy, a przez komportacyą dowodów wykazać się mogącym i w tym celu Ur. suksessorom zeszłego Stanisława Niewiarowskiego, utrzymującym u siebie ruchomości, wszystkie nayważniejsze zeszłego Hertyka papiery, tudzież Ur. Kajetanowi Ganowi Adwokatowi subsejow Troc. dla złożenia papierow do sprawy z różnemi od tegoż Hertyka przyporuczonych, przy odwołaniu się do wszelkich dowodow pisma na Sądzie zaprodukować się mających wynosi się o to. Iż co lubo zeszyły Fryderyk Hertyk Chor. woysk pol. wszedłszy w związek małżeński z zeszyłą Karoliną z Roppow Hertykową, matką zał. po wzięciu z daru rodziców znaczne w gotowym groszu i w wyprawie posagu sposobem reformy summy na Owilach i Rudancach od Ur. Platera nabytą w ilości zł. pol. 34,022 odpisując oney dokumentem w 1790 mca 8bra 22 datowanym, a 1793 apr. 20 dnia w Ziem. Wileń. przyznanym i w r. 1802 aug. 26 d. do akt ingrossowanym wieczyście na osobę swej żony Karoliny Hertykowej zrzekł się i przekazał wtenczas, kiedy jeszcze żadnego długu przez zeszłego Hertyka zaciągniętego niebyło; jednakoz w późniejszym czasie, czy to przez podstęp męża zeszłego Hertyka, czy też przez obróty samychże wierzycieli Fryderyka Hertyka procedujących, Karolina Hertykowa, gdy dostrzegła swój fundusz obarczony tradycyami i zastawami za długi męża, do których w naymniejszej części nie należała, i o onych niewiedziała; zmuszona była w r. 1809 gbra 22 wynieść po wszystkich, jako na krzywdę iey działających, zapozew przed Sąd Gł. Lit. Wileń, i niedoczekawszy się skutkow swych żądań, ten świat pożegnała, w stopniu której zał. delat. w osierociałym stanie pozostała pod asystencyą opiekunow przez zwierzchność przeznaczonych czyniąc prawem przy wykazaniu drogi wierzycielow zeszłego Hertyka Chor. do pozyskania swych należnościow (jeżeli się realnie okaza) na dalszych debitaach onego, u osob w górze wymienionych znajdujących się, o swą własność po matce prawem naturalnym przypadającą, stosownie do ustaw krajowych dopomnieć się mają służe pobudki, i razem to wykazać imo że obzał. Wiwulski same Rudance, a obzał. Frankowski i Dambrowscy wieś Milunce mimowolnie bez wypłaty należney zał. summy zł. pol. 34,022 zagarnęli, 2do że dopytujący się dziś wierzyciele do funduszu zeszłego Hertyka nie z gotowej pożyczki naliczają swe należności, lecz tylko z nakarbu niesłusznie stosujących się pretensyów, jakie, profitując ze słabości onego zwiększyli znacznie zaoczniemi konwikcyami, i że w Roku 1812 zeszyły Niewiarowski utrzymując u siebie na stancyi w Wilnie w domu Szadurskich zeszłego

Hertyka onego znaczne pieniądze, papiery, a szczególnie obligi Szweykowskich i Bukszy zagrabiwszy niewolnie dotąd utrzymuje i w tym zamiarze po uzyskaniu remisy na Sąd Exdywizorski dla jednoczasowej ze wszystkimi rozprawy przychodzi z prośbą, o zatwierdzeniu dowodów tak własności zeszcley Karoliny Hertykowej, jako też fundusz zeszcley Frydryka Hertyka próbujących; po czym summy zł. 54,022 na Rudancach i Miluncach opartej, jako wprost do matki procedujących należą, dla zaś. delat. decydowania i opłaty oney obżal. Francuzewiczowi i nowonabywcy Wiwulskiemu, jako aktorom i dziedzicom majątkow ewikcyi uległych w nąykrotszym terminie nakazania, wierzycieli zaś zeszcley Frydryka Hertyka, tylko realnych na dalszych debatach w górze wyrażonych, i przez komportacyą wyjaśnić się mogących polokowania, dla załatwienia i skoncentrowania tak massy funduszu debitora, jako też zaciągniętych przez niego długów, komportacyi na wszystkich a wszystkich stronach wszelkich tranzaktów, kwitów, listów, obligów rachunków, rewersów, oddzielnie na successorach zeszcley Stanisława Niewiarowskiego wszelkich ruchomości, pieniędzy i obligów od Szweykowskich i Bukszy na czer. zł. gorą 2,000 zeszclemu Chor. Hertykowi wydanych a niewolnie w r. 1812 przez Niewiarowskiego zabranych, i na obż. Kajetanie Ganie Adwokacie Proc. wszelkich papierów do sprawy przyporuczonych, oraz aktów inkwizycyi kalkullacyi i weryfikacyi z tradycyjnymi possessorami i z kim z rodzaju sprawy wypadać będzie przeznaczenia. Fundusz zeszcley Hertyka, wyłączwszy własność samey zeszcley Hertykowej, w administracyą osobie nieinteresowanej i odpowiedzialnej mającej, lub zaś. del. w asystencyi opiekunów jako obżal. przyporuczenie, zaś. delat. do czasu oczewistej i skonczenia sprawy sustentacyi z dochodów administracyi przeznaczenia, i w dalszych punktach przepisy remissyjnego dekretu załatwienie, expensow. prawnych na winnych sądzić oraz tego wszystkiego, co czasu sprawy przyszedłemu i dowodzonym będzie, z wolną poprawą założyć.

Roku 1821 mca maja 2 d. woźny niżej własną ręką podpisany świadcę, iż kopie takowego pozwu zgodne z autentykami w sprawie W W JPP Pani Karoliny i Maryanny Hertykowień Chor. woysk pol. w asystencyi opiekunów przed Sąd Taxatorsko Exdywizorski w folwarku Rudancach w pierwszym niniejszego zjeździe eksystujący wyniesionego, stawiającym i znajdującym się niektórym stronom, a szczególnie W W JPP. Jerzemu Francuzewiczowi Sędziemu b. Ziem. Wilk., Stanisławowi Wiwulskiemu, Leopoldowi Frankowskiemu, Kazimierzowi i samej żonie Dąmbrowskim, tudzież Star. Kałmanowi Hirszowiczowi oczewisto w ręce podałem, a dalszym zaś wedle prawa do drzwi izby Sądowej w Rudancach przybiłem, i o terminie stawiania przed Sądem Exdywizorskim tak w niniejszym zjeździe jakoteż w następnym, do oczewistej rozprawy w mieście Wilkomierzu sądzić się mającym oznajmiłem, i edyktałnie do gazety Kur. Lit. podać postanowiłem.

Adam Meysztowicz Woźny Ptu Wilkomier.
Roku 1821 maja 2 dnia woźny wyżej na podpisie wyrażony najdując się obecnie takowy pozwu urzędownie zeżnał. Leopold Komorowski Sędzia Ziem. Ptu Wilkom. Exdywizor.

Roku 1821 mca maja 3 dnia takowy pozwu że do gazet Kur. Lit. podany i drukowanym być może świadcę. Leopold Komorowski Ziemski Wilkomierski i Exdywizorski Sędzia.

Wzwanie kredytorów i debitorów.

3 W Sądzie Ziem. Ptu Wileń. dnia 28 przeszclego mca apryla 1821 roku z powodztwa kredytorów zeszcley WJP. Ignacego Piaseckiego Chor. b. woysk pol. successorami onego W W JPP. Józefą z Iwickich matką, Kazimierzem synem, Pauliną Maryą i Emilią corkami Piaseckimi odeszła sprawa, w której wedle zgodnego stron żądania przeznaczonym został Sąd tacy i exdywizy; rodzajowi więc sprawy konkursowej właściwe dellacye, kopii z spraw komportacyi dokumentów na kredytorach i debitorach, oraz successorach wepół z ma-

jątkiem ruchomym na regestrze od daty dekretu 28 niedziel sześć do kancelaryi aktowej Ziem. Ptu Wileń. spełnić się powinny, niemniej adcyłacy debitorów, Sąd uznał, inwentaryą kamienicy pod N. 68 w mieście Wileń położoney ewikcyi ulegley przeznaczył, administratora (salvo calculo do oczewistej rozprawy) postanowił i dalsze stopniowi pierwszemu przyzwoite ogłosił wyroki, żeby zatym kredytorów i debitorów zeszcley Ignacego Piaseckiego o podniesionym konkursie doszła wiadomość, przeto izby wierzyciele sub amissione cause do oczewistej rozprawy stawali i łączyli się a z debitorami że etiam w niestanności onych oczewisty nastąpi wyrok, ciż debitorowie uwiadomionemi zostali, niniejsza trzykrotna do gazet Kur. Lit. podaje się awizacya.

U w i a d o m i e n i e.

2. W gubernii wileńskiej, w powiecie brasławskim w majątku JW. Marszałka Wawrockiego, o trzy wiorsty od miasta powiatowego Widz położonym, rozpoczęły się kopalnia wód mineralnych, siarczastych; przy których ja niżej podpisanany będąc restauratorem trakteru. starać się będą ze strony mojej wszelkiej dołożyć usilności w zrobieniu usługi, każdemu doręczonym kopalniow przybywającemu, w dostarczeniu podług żądania stołu, trunków, i cokolwiek do potrzeb, i wygod stosować się może, za cenę przyzwoitą i umiarkowaną. Dat roku 1821 mca maja 6 dnia.

Antoni Sasienowski Kuchmistrz.

Z b i e g.

2. Z majątku Zatrocze zwanego w pćcie Trockim w parafii Nowo Trockiej położonego, obywatela Józefa Odyńca, w dniu 15 maja do Wileń przyjechałszy zbiegł furman na imie Jan Juriewicz mający lat 25. Urody mierney, twarzy białawey okrągławey, włosy na głowie nisko strzyżone rude, oczu czarniawych, wziął z sobą odzienie, płaszcz szaraczkowy sukienny, kamizelka sukienna ponsbwa nowa, kurka sukienna czarna, chusika na szyi perkalowa granatowa w muszki białe, kołnierzyk biały płótna szwabskiego, raytuzy białego płótna kuzelnego, buty nowe przyszełne, jest ten człek poddany skazkowy folwarku Zatrocza; postrzeżony przez kogo odbierz za to przyzwoitą nagrodę za doniesieniem w Policję Wileńską albo do Sądu Niższego Ziem. Wileń lub Troc. powiatu.

Nowa pensya mężka.

2 W Gubernii Grodzieńskiej, powiecie nowogródzkim, w miasteczku dziedzicznym JW. Jana Sliżnia b. Chorążego powiatu Nowogródzkiego Wolna zwanym; za wiedzą i dozwoleńiem Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu, założony jest pensyon dla pćci męskiej przez X. Jana Dąbrowskiego kannoika kollegiaty Brzeskiej, Plebana Zadwieskiego. Datą się w tym perssyonie wszystkie nauki na szkoły powiatowe od Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu przepisane: przytym języki, łaciński, francuzki, niemiecki, rossyyski, polski, kaligrafia czyli sztuka pisanja, rysunki ręczne, topograficzne i architektury początkowej z rozmiarem. Ktoby chciał mieć dokładną tego pensyonu wiadomość znajdzie ją na miejscu zakładu. Trudność w wychowaniu pierwiastkowym młodzieży w tych okolicach, jest mi powodem do tej posługi dla obywateli.

Wyjeżdżają za granicę.

1 Do Królestwa Pruskiego Wileński obywatel szlachcic Józef Zaremba z służącym Aleksandrem Czebotarowem na miesiący dwa.

1 Do Austrii obywatel Grodzieńskiej Gubernii i tegoż powiatu Antoni Sarosiek z furmanem na r. 1.

2 Do Królestwa Polskiego, Austrii, Prus. i Saxonii na miesiący 21 Wileński obywatel Owsię Zelikowicz Załhin za własnymi interesami.